

KIRKKO & KOTI

Kuopion ja Siilinjärven evankelisluterilaisten seurakuntien lehti

Esko Valtaojan
mielestä uskonto
tarvitsee tiedettä

► Sivut 6-7

Millainen olisi
tulevaisuuden
kirkko?

► Sivut 2-3

Raija Kilpeläinen-
Somero haluaa olla
valona lähimmäisille

► Sivu 12

Kun uskonto satuttaa

► Sivu 4

kirkkojakoti.fi

TULEVAISUUS TEHDÄÄN NYT

– kirkossakin

Sulje silmäsi. Kuvittele, millaisessa tulevaisuudessa haluaisit elää. Millainen olisi tulevaisuuden kirkko?

KIRKON työssä on aika katsoa laajemmalle ja pidemmälle.

Mitä tulevaisuudesta on ennustettu niin sanotusti isossa kuvassa? Sitran Megatrendit 2020 -listan mukaan ekologisella jälle- rakennuksella on kiire. Verkostomainen valta voimistuu. Väestö ikääntyy ja moni- muotoistuu. Teknologia sulautuu kaikkeen. Talousjärjestelmä etsii suuntaansa. Nämä ilmiöt ovat myös kytköksissä toisiinsa.

”Tulevaisuuksia on monia. Vaikutamme joka päivä tulevaisuuteen sekä niillä teoilla, joita teemme, että niillä, jotka jätämme tekemättä”, sanoo tulevaisuusviestijä **Anna Solovjew-Wartiovaara** Sitrasta.

Tulevaisuusviestijä huomauttaa, että ajattelemme tulevaisuutta yleensä kapeasti. Näkökulmaa laajentamalla voisimme aavistella myös oudompia tulevaisuuksia ja villejä kortteja sekä nähdä toivottavia tulevaisuuksia. Yhtä kaikki meillä on vastuu tulevista sukupolvis- ta, mikä vaatii tulevaisuuden eri vaihtoehtojen tutkailua, halusipa sitä tai ei.

Haasta, kuvittele ja toimi

”Suomessa monilla on hyvät lähtökohdat vaikuttaa tulevaisuuteen. Ihmiset uskovat, että tulevaisuuteen voi vaikuttaa, vaikka kaikki eivät tiedä vaikuttamisen keinoja. Mitä huonompi on toimeentuloksi, sitä vähemmän uskot, että voit vaikuttaa. Meidän kuitenkin pitäisi yhä enemmän saada ihmisiä mukaan tulevaisuuden rakentamiseen.”

LYHYESTI

Uudet toimitilat pohdittavana

KUOPION ev.lut. seurakunnat tarvitsevat uudet tilat, koska yhteinen kirkkovaltuusto päätti tämän vuoden kesäkuussa myydä Suokatu 22:ssa sijaitsevan Kuopion keskusseurakuntatalon Jalon Rakentajat Oy:lle. Uusiksi tiloiksi on tarjolla kolme vaihtoehtoa.

Yhtenä vaihtoehtona ovat entiset Postin tilat Kuninkaankadulla. Kaksi muuta harkittua vaihtoehtoa ovat ns. Koparitalo, joka on uudiskohde Lapinlinnan- kadulla ja kirkonmäki Tuomiokirkon ympäristössä – näissä kummassakin tarvittaisiin lisäksi vuokratiloja yhtymän yksiköille.

Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunnan mielestä paras vaihtoehto olisi entisen Postin tilat. Postin tiloihin muuttaisivat tuomiokirkkoseurakunnan lisäksi yhtymän hallinto ja kiinteistöpalvelut, aluekeskusrekisteri, viestintä ja perhe-

neuvonta. Yhtymän yhteinen nuoris- ja oppilaitostyö jatkaisi toimintaansa Vanhassa Pappilassa. IT-aluekeskus siirtyisi Petosen seurakuntatalolle.

Muutto uusiin tiloihin voi toteutua aikaisintaan maaliskuussa 2023.

Kuopion ev.lut. seurakuntien yhteinen kirkkoneuvosto on pyytänyt tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvostolta lausunnon uusista toimitiloista 4.10. mennessä. Lopullinen päätösesitys yhteiselle kirkkovaltuustolle tehdään yhteisen kirkkoneuvoston kokouksessa 11.10.

Keskusseurakuntatalon myynti edellyttää vielä kirkkohallituksen vahvistusta ja Suokatu 22:n kaavoitushankkeen lainvoimaisuutta.

KATSE KIRKKOON

NEULAMÄEN kirkko

Solovjew-Wartiovaaran mukaan tulevaisuuteen vaikuttamista pitää harjoitella. Ensimmäiseksi on haastettava omat oletukset tulevaisuudesta: Mitä jos ei olisi jätettä? Mitä jos lapsia ei kiusattaisi koulussa? Mitä jos olisin tyytyväinen siihen, mitä on? Samalla on paikallaan pitää tuntosarvet valppaina heikkoja signaaleja, outoja ja ärsyttäviäkin ilmiöitä varten.

Toiseksi kuvitellaan toivottavaa tulevaisuutta: Kenen toivottava tulevaisuus se on? Kenen näkemyskuullaan? Samalla muistellaan menneisyyttä niin aisti- ja tunnemuistojen kuin tosiasioiden kautta.

Kolmanneksi on aika toimia ja vaikuttaa, tehdä huomista tämän päivän teoilla. Tekoja, jotka vaikuttavat ajattelumalleihin, rakenteisiin, käytäytymiseen, palveluihin ja vaikkapa teknologiaan.

Mihin tulevaisuus kutsuu kirkkoa?

Syksyn Kirkon viestintäpäivässä Anna Solovjew-Wartiovaaran puheenvuoroa kommentoi kirkon verkkoviestintäpäällikkö **Lari Lohikoski**.

”Kirkko katsoo liiaksi menneisyyteen. Mihin tulevaisuus meitä kutsuu?” Lohikoski pohtii.

Tulevaisuus on monella tapaa avoin myös kirkossa. Lohikosken mukaan tämän päivän teoilla kirkko ja paikallisseurakunta voivat rakentaa tulevaisuudesta kestävä, reilun ja oikeudenmukaisen. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuoteen 2026 ulottuva strategia suuntaa seurakuntien toimintaa niin, että tulevaisuutta varjostavat ongelmat saataisiin ratkaistua kestävästi.

”Se kuuden vuoden aika, jolle kirkon uusi strategia on tehty, on kriittisen tärkeä kirkolle ja koko ihmiskunnalle. Ratkaisuilla on jopa satojen vuosien häntä.”

Lohikosken mukaan kirkon strategiassa on ajatus tulevaisuuteen suuntaavasta kirkosta.

”Jeesuskin puhui Jumalan valtakunnasta, joka on jotain tulevaa ja jo nyt läsnä”, Lohikoski muistuttaa.

Tulevaisuuteen vaikuttaminen haastaa kirkon toimijat entistäkin enemmän vuoropuheluun ympäristönsä kanssa. Kirkossa halutaan avata ovet ulospäin, kirkkoon ja kasvuun, kaikille, yhteiselle työlle, kumppanuuksille, uusille mahdollisuuksille sekä tulevaisuuteen.

Rohkeasti uutta kokeilemaan, Kuopio!

Kuopion seurakunnissa Ovet auki -strategiaa on työstetty ja työstetään parhaillaan niin seurakuntayhtymässä kuin seurakunnissa.

”Yhteinen kirkkoneuvosto päätti juuri ympäristödiplomista. Se on yksi tapa pitää ovia auki tulevaisuuteen ja olla toivon äänenä”, sanoo kuopiolainen pappi **Oona Leiviskä**, joka on ollut tekemässä kirkon strategiaa valtakunnallisessa ryhmässä.

”Kun taas pidämme ’ovet auki kaikille’, joudumme miettimään, miten turvaamme seurakuntatyön koko alueellamme. Luottamushenkilöiden strategiaseminaarissa esimerkiksi kuultiin avauksia messujen toteuttamista niin, että niitä tekemässä on uusia ihmisiä ja vapaaehtoisten tehtävät ovat lisääntyneet. Toisaalta yhtymässä joudutaan miettimään muun muassa rahanjakomallia.”

Kirkon strategia kannustaa myös muuttumaan ja tarttumaan uusiin mahdollisuuksiin.

”Toivoisin, että meidänkin seurakunnissamme kokeiltaisiin rohkeasti uutta. Toimintaa tulisi suunnitella myös alle vuoden jaksoissa, juuri tässä nyt -ajatuksella. Luottamushenkilötkin puhuvat esimerkiksi jäsenyyden tukemisesta ja rohkaisevat toiminnan avoimeen ja rehelliseen tarkasteluun. Asioita voi tehdä myös keveästi ja iloisesti”, Leiviskä sanoo.

Leiviskä muistuttaa yhteistyön ja kumppanuuksien voimasta.

”Esimerkiksi meillä Männistön seurakunnassa tämän vuoden niittyprojekti syntyi täysin seurakuntalaisten aloitteesta. Seurakuntalaisten ideat voivat olla ihan muuta kuin työntekijöiden ajatukset – todennäköisesti jopa parempia.”

Jo pitkän aikaa kirkossa on harmiteltu sitä, että moni nuori erkanee kirkosta nuorena aikuisena. Ratkaisuksi seurakuntalaisten kasvun tukemiseen on valtakunnallisesti hahmoteltu Polkumallia. Oona Leiviskä kannustaa Kuopion seurakuntia yhteistyöhön Polku-mallin paikallistamisessa, jotta vaikkapa muuttojen myötä nuoren polku veisi lapsuuden kotiseurakunnasta uuteen seurakuntaan.

SINI-MARJA KUUSIPALO

Tutustu kirkon Ovet auki -strategiaan verkkosivulla evl.fi/tietoa-kirkosta/strategiat

PÄÄKIRJOITUS

Minna Siikaniva
minna.siikaniva@evl.fi

Keskustellaan kunnioittavasti

Sosiaalisen median uutisvirassa silmiini osui englantinkielisen mietelauseen päivitys ystävältäni. Vapaasti suomeksi käännettyä viesti oli seuraava: Kun tapaat uuden ihmisen, et voi koskaan tietää minkälaisia taisteluja hän on elämässään joutunut käymään läpi, ja joista et tiedä mitään. Ole ystävällinen. Aina.

Tämä viesti pysäytti minut. Piispat julkaisivat kirkon työntekijöille ohjeet, kuinka käyttäytyä ja toimia sosiaalisessa mediassa.

Ohjeissa sanottiin muun muassa: ”Kirkon tehtävä on kertoa ilosanomaa ja elää todeksi lähimmäisenrakkautta. Työntekijä on esimerkillinen viestijä ja kunnioittaa keskustelukumppaneita kaikissa keskusteluissa. Työntekijän tulee pidättäytyä pahansuopuudesta, ilkeydestä ja muusta epäasiallisesta käyttäytymisestä. Hän ei levitä epämääräisiä, tarkistamattomia tai huhuihin perustuvia väitteitä. Nämä eettiset velvoitteet koskevat sekä työaikaa että vapaa-aikaa. Välitämme Jumalan siunausta puhumalla hyvää toisista ja pyrkimällä elämään sovinnossa kaikkien kanssa.”

Sosiaalisessa mediassa on ehkä helpompi lausua kärjistettyjä mielipiteitä. Kannattaa aina miettiä, miltä tuntuisi sanoa sama asia kasvotusten. Onko toisen ihmisen kunnioittaminen katoamassa?

Puhutaan hyvää toisista

Erätauko-menetelmä on tapa käynnistää ja käydä rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua. Eri lähtökohdista tulevat ihmiset voivat käydä tasavertaisista keskustelua. Mukaan saadaan myös ne, jotka

herkästi jäävät ulkopuolelle. Erätauko-menetelmää on alettu käyttää hyvällä menestyksellä myös kirkossa.

Kultainen sääntö on keskeinen kristillisessä lähimmäisenrakkautteen kannustavassa etiikassa.

”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekävän teille, tehkää te heille.” Matt. 7:12

KUUKAUDEN VALINNAT

30

SUOMEN Lähetysseura työskentelee yli 30 maassa ympäri maailmaa.

16 840

VUONNA 2020 kirkon perheneuvontaa käytti 16 840 asiakasta.

100 000

PIISPAINKOKOUS on myöntänyt Kirkon kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahastosta 100 000 euron avustuksen Luterilaisen maailmanliiton diakoniaohjelmalle.

KUOPION ev.lut. seurakuntien yhteinen kirkkoneuvosto on tehnyt päätöksen ympäristödiplomin hakemisesta. Ympäristödiplomi on seurakuntia varten räätälöity väline, joka auttaa niitä täyttämään hyvin vastuutaan luomakunnasta. Kirkon oma ympäristöjärjestelmä, Kirkon ympäristödiplomi perustettiin vuonna 2001.

KUOPION ev.lut. seurakuntien yhteinen kirkkovaltuusto valitsi 21.9. puheenjohtajakseen **Leena Kumpusalon** Kallaveden seurakunnasta. Hänet valittiin heinäkuussa menehtyneen **Erika Suomisen** tilalle.

EVANKELIS-LUTERILAINEN kirkko on liittynyt oikeusministeriön ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toteuttamaan kansalliseen Olen Antirasisti -kampanjaan. Kampanjalla lisätään tietoisuutta antirasismista ja kannustetaan ihmisiä puuttumaan rasistisiin tilanteisiin.

RUKOILEN

*Sinä tiedät,
rakas taivaallinen Isäni,
että murehdin monia asioita.
Vapauta minut turhista murheista
ja tulevaisuuden pelosta.
Anna ilosi ja rauhasi.
Tahtoisin elää täydesti.
Anna minun löytää sinut
elävänä ja elämää antavana
Jumalana ja Vapahtajana.*

USKONNOLLA voi lyödä

Hengellinen väkivalta aiheuttaa ahdistusta, pelkoa ja eristäytymistä. Pahimmillaan se voi murtaa ihmisen koko persoonan.

Aika ajoin tiedotusvälineissä uutisoidaan tapauksista, joissa jonkun hengellisen yhteisön jäsen on joutunut tavalla tai toisella hengellisen väkivallan uhriksi. Monia tyrmistyttää se, miten armon ja rakkauden sanomaa julistavat tahot voivat kohdella kanssaihmissään kaikkea muuta kuin armollisesti.

”Siinä onkin aivan valtava ristiriita. Uskohan on periaatteessa positiivinen asia ja voimavara. Parhaimmillaan ihminen tulee uskonyhteisössään kohdatuksi ja hyväksytyksi kaikkine tunteineen”, pohtii Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan lehtori ja työnohjaaja Tuomo Lyhty.

Hän on työnsä puolesta kohdannut monia niin hengellistä väkivaltaa kokeneita kuin heitä auttavia ihmisiä.

Pelottelua ja eristämistä

Hengellinen väkivalta on henkistä väkivaltaa, johon liittyy uskonnollinen ulottuvuus. Sen ilmenemismuotoja ovat pelottelu, käännyttäminen, syyllistäminen, eristäminen ja kontrollointi. Tarkoituksena on nujertaa toisen ihmisen elämäntähtämys, elämäntapa tai mielipide.

”Kaikki uskonnollisissa piireissä tapahtuva väkivalta ei kuitenkaan ole hengellistä väkivaltaa. Se, että julmasti käyttäytyvä ihminen on uskovainen, ei automaattisesti tee hänen sanoistaan ja teoistaan hengellistä väkivaltaa. Vääränlainen käyttäytyminen voi olla ihmisen persoonasta lähtöisin. Tämä ehkä uutisoinnissa joskus unohtuu”, Lyhty painottaa.

Terve uskonnollisuus tukee ihmisen hyvinvointia ja antaa elämäniloa, epäterve uskonnollisuus toimii päinvastaisesti.

”Uskonnossa asioiden pitäisi perustua vapaaehtoisuuteen. Minkäänlainen pakottaminen ei ole hyväksyttävää.”

Epäterve uskonnollisuus saattaa aiheuttaa muun muassa mielenterveysongelmia, koska uskonnolla on yhteyttä ihmisen syvimpiin arvoihin ja identiteettin rakennusaineisiin.

”Pahimmassa tapauksessa hengellisen väkivallan uhrin koko persoona voi murentua.”

Kielletyt tunteet

Lyhdyn mukaan mitään tiettyä suuntausta ei voi osoitella sormella hengellisen väkivallan suhteen.

”Ehkä sitä tyypillisimmin kuitenkin esiintyy karismaattisissa liikkeissä, joissa liikutellaan paljon tunteita. Yleensä tällaisissa liikkeissä on myös vahva johtohahmo.”

”Uskoon liittyy voimakkaasti tunteet. Niiden manipuloiminen on yksi hyvin yleinen hengellisen väkivallan muoto. Jos ihmisellä ei ole yhteyttä omiin tunteisiinsa, on hän erityisen herkkä manipuloinnille.”

Lyhdyn mukaan uhria voidaan kieltää tuntemasta tietyllä tavalla tai pakottaa uskomaan jonkun muun ”oikeaksi” määrittämällä tavalla.

”Jos tunteet torpataan, ollaan vaarallisilla vesillä. Siitä alkaa helposti henkinen alamäki.”

”USKON pitäisi näkyä arjen hyvinä tekoina, ei vallankäytön välineenä”, Tuomo Lyhty kiteyttää.

”Sen sijaan nykyään ei enää niinkään esiinny helvetillä tai kuolemalla pelottelua. Se oli yleisempää joitakin kymmeniä vuosia sitten.”

Ahdistusta uskonnollisen yhteisön jäsenelle voi aiheuttaa myös katteettomien lupausten antaminen.

”Hädässä olevalle ihmiselle on kenties luvattu ihmeparantumista vakavasta sairaudesta. Kun niin ei ole käynytään, hän kokee pettymystä, pelkoa, ehkä häpeääkin.”

Ilmiö nostettu esiin

Lyhty huomauttaa, että hengellistä väkivaltaa ei esiinny pelkästään uskonnollisten yhteisöjen sisällä.

”Sitä voi ilmetä myös parisuhteessa, etenkin jos puolisoilla on erilaiset vakuumukset.”

Yksi hengellisen väkivallan muoto on hylkääminen.

”Joissakin piireissä yhteisö – ja jopa oma perhe – kääntää selkensä ihmiselle, joka on luopunut uskosta. Sellainen voi syvästi vaurioittaa hylätyn psyykeä.”

Uhrin elämämpiiri saattaa myös rajautua hyvin pieneksi, jos yhteisöstä tulee ukaaseja, kenen kanssa saa olla tekemisissä ja kenen ei. Kovin autoritäärisissä yhteisöissä on tyypillistä, että johto

pyrkii määräämään jäsenten sosiaalisista suhteista ja jopa yksityiselämän piiriin kuuluvista asioista.

Lyhdyn mukaan uskonnon varjolla harjoitettavan väkivallan määrä ei ole lisääntynyt – päinvastoin.

Nuttura on ok, mutta farkut paha juttu.

”Menneinä vuosikymmeninä sitä on esiintynyt enemmän. Nykyään se kuitenkin nousee näkyvämmiin esiin tiedotusvälineissä ja sitä puidaan sosiaalisessa mediassa.”

”Ajattelu saattoi ennen olla valtakirkollisuudenkin parissa hyvin ahdasta: nuttura on ok, mutta farkut paha juttu. Onneksi tänä päivänä ahdasmielisyys on törmää enää harvoin.”

Yhteisöllisyys vetoaa

Lyhty kertoo, että osa hengellisen väkivallan uhreista tunnistaa oman tilanteensa ja rohkaistuu hakemaan apua. Osalta kaltoinkohtelu jää kuitenkin tunnistamatta.

”Yhteisöltä saa myös tukea ja yhteenkuuluvuuden kokemusta, se vetoaa, ja siksi toiset eivät ymmärrä tullessa väkivaltaisesti kohdelluiksi.”

Miten hengellistä väkivaltaa harjoittavat ihmiset sitten oikeuttavat oman käyttöksensä?

”He saattavat vedota siihen, että Jumala käskee. Myös Raamattua tai muuta pyhää kirjaa käytetään lyömäaseena. Usein perusteena ovat yhteisön kirjoittamattomat säännöt, joita yleensä tulkitaan omaksi hyödyksi ja toisten tappioksi”, Lyhty selvittää.

Jos huomaa läheisessään merkkejä hengellisen väkivallan uhriksi joutumisesta, kannattaa asia ottaa varovaisesti puheeksi.

”Niin sanottu huolipuhe on tässä yhteydessä hyvä käytäntö. Läheiselle voi ilmaista, että on tästä huolissaan ja kertoa tarkemmin, miksi. Tärkeää on, että keskustelu ei ole syyllistävää tai nolauttavaa.”

”Kuuntelemisella on suuri merkitys, mutta uhri kannattaa myös ohjata ammattiauttajan puolelle.”

MITÄ MIELESSÄ?

Ruokahävikki kuriin

Jääkaappi puolillaan ruuan-tähteitä ja parhaat päivänsä nähneitä elintarvikkeita. Hedelmävadissa mustuneita banaaneja ja nahistuneita appelsiineja. Pian ne uppoavat bioroskiksen uumeniin.

Ruokahävikki ei ole Suomessa mikään ihan pieni ilmiö, sillä pelkästään kotitalouksissa sitä syntyy yli sata miljoonaa kiloa vuodessa. Henkeä kohden se tekee 20–25 kiloa ja rahaksi muutettuna ruokaa menee hukkaan meiltä jokaiselta noin sadan euron edestä.

Minkälaisista tuotteista hävikkiä kotitalouksissa yleisimmin syntyy, Savon Marttojen kotitalousneuvoja Sirkka Kauhanen?

”Vihannekset, juurekset ja hedelmät unohtuvat helposti pusseihinsa pilaantumaan jääkaapin perukoille. Leipä on myös tyypillisesti sellaista, mitä päätyy roskikseen. Ja

sitten tietysti on aika tavallista, että ruokaa valmistetaan isompi määrä, josta loppu menee hävikkiin. Tämä pätee myös kahviin.”

Miten hävikin syntymistä voi ennaltaehkäistä?

”Avainsana on suunnitelmallisuus. Viikon ruuat on hyvä miettiä etukäteen ja laatia ostoslista sen pohjalta. Jääkaapin sisällöstä voi myös ottaa kännykkäkuvan mukaan kauppaan. Elintarvikkeiden nipputarjouksiin ei kannata sortua, mikäli ei ole isompi ruokakunta kyseessä. Jääkaappia on syytä käydä säännöllisesti läpi ja siirtää päiväystuotteet näkyvälle paikalle.”

Kannattaako ruokia hamstrata pakkaseen?

”Marjoja ja sieniä kannattaa säilöä pakkaseen. Jos ruokaa jää yli, se on parempi pakastaa kuin laittaa roskikseen. Järke-

vintä olisi varata pakkasesta yksi hylly tähderuuille ja ottaa sieltä säännöllisesti annoksia esimerkiksi lounaaksi töihin. Muuten käy helposti niin, että ruuat hautautuvat pitkiksi ajoiksi pakastimen perukoille – ja päätyvät sieltä roskiin.”

Miten tähderuokia voisi jatkojalostaa?

”Nahistuneet hedelmät käyvät hyvin smoothieen. Pyttipannun ohella keitettyjä perunoita voi hyödyntää myös leivontaan raastettuna. Perunankuorista saa tosi hyviä sipsejä, vähän öljyä ja mausteita päälle ennen uuniin laittamista. Kuivuneet leivät voi uudistaa leivänpaahtimessa ja ne sopivat myös keittoihin. Olemme juuri lanseeranneet uuden Martat-mobiilisovelluksen, josta löytyy lisää ruokaohjeita ja muita arkea helpottavia vinkkejä.”

HELI HARING

KOHTAAMISIA

Työ ja koti samassa paikassa

TUUHEA kuusiaita erottaa Poukaman leirikeskuksen läheisestä kävelytiestä. Syyskuun alussa eläkkeelle jäänyt Poukaman vahtimestari **Eija Korhonen** katselee havupuurivistöä hymyillen.

”Istutin nämä kuuset tähän pieninä taimina neljäkymmentä vuotta sitten, kun aloitin työni. Korkeallehan nuo jo yltävät.”

Korhosen päätyminen Kuopion evankelis-luterilaisen seurakunnan palvelukseen vuonna 1981 kävi hyvin säpäkästi.

”Meillä ei tuolloin ollut puhelinta, joten silloinen talousjohtaja tuli eräs lauantai käymään kotonamme ja ilmoitti, että minut on valittu Poukaman leirikeskuksen talonmieheksi. Heti maanantaina kuulemma pitäisi aloittaa.”

Työ edellytti, että Korhonen perheineen muuttaa asumaan leirikeskuksen yhteydessä olevaan asuntoon. Muuttokuorma kuljetettiin seurakunnan traktorilla Kelloniemestä Poukamaan.

”Ensin kauhistuin, että minne korpeen olemme oikein joutumassa. Olin varma, että nyt tuli tehtyä vikatikki.”

Vaan eipä tullut. Korhonen tarttui toimeen ja opetteli kanta-pään kautta erilaiset huolto- ja kunnostustyöt sekä myöhemmin myös kokkaus- ja keittiöhommat.

”Pudottelin lumet katolta, putsasin likakaivot ja kannoin saunaan puut. Kun remonttimiehiä tuli paikalle, kuljin heidän matkas-

saan katsomassa, että missä asennossa minkäkin mutterin pitää olla. Olen elävä esimerkki siitä, että kaikenlaiset työt on mahdollista oppia eikä ole olemassa erikseen miesten ja naisten töitä.”

Vuosikymmeniin on mahtunut monenlaista.

”Yhdeltä rippileiriltä jäi mieleen tapaus, että nuoret olivat onnistuneet upottamaan leirikeskuksen alumiiniveneen. Kun pelastajat olivat nostaneet veneen kuiville, leirin pappi satoi sen tiukasti lipputankoon, ettei päätty vain uudelleen päädy lammen pohjaan.”

Aluksi kauhistuttanut ”korpikin” osoittautui lopulta niin viihtyisäksi, että Korhonen puolisoineen on halunnut jäädä Poukamaan asumaan myös työuran jälkeen.

HELI HARING

Palvelemme teitä kaikissa hautausjärjestelyihin liittyvissä käytännön asioissa luottamuksella, yksilöllisesti ja ammattitaidolla

Toimialueena Kuopion seutu ja lähikunnat

Iltaisin ja viikonloppuisin
puh. 040 585 0456

toimisto@hautaustoimistoparviainen.fi

www.hautaustoimistoparviainen.fi

**Hautaustoimisto
Parviainen Oy**

Savonkatu 18 | 70110 Kuopio | ma-pe 9-16 | puh. 017 261 3771

*Suru on
hitaasti vaalenevia varjoja...*

**Hautaustoimisto
J. NURRO OY**

Kauppakatu 55-57, KUOPIO, puh. 040 505 6287
saila.lehto@nurro.fi www.nurro.fi

Perunkirjoitukset, perinnönjaot, testamentit ym.

**ASIANAJOTOIMISTO
ESA AIRAKSINEN**

Vuorikatu 26 A, 4. krs, Kuopio
050 3522516, www.esairaksinen.fi

ASIANAJOTOIMISTO
KOLARI & CO

Henkilökohtaista palvelua mm.
perhe- ja perintöoikeudellisissa asioissa
Perunkirjoitukset, testamentit, edunvalvontavaltuutukset ym.

Aapeli Kauppakatu 28, 2. krs, 70110 Kuopio | puh. 017 265 7777
toimisto@kolari-co.fi | www.kolari-co.fi

**Koillis-Savon oma asianajaja
Suomen asianajajaliiton jäsen
Pekka Vartiainen**

Perhe- ja jäämistöasiat, testamentit,
perunkirjoitukset, perinnönjaot

rikosasiat, riita-asiat ym.

Nilsiantie 81, Nilsä | p. 045 631 6960
pekka.vartiainen@parvarky.fi
www.lakiasiantoimistopekkavartiainen.fi

Taksilla turvallisesti ovelta ovelle

0100 0700

Puhelun hinta 2,90 € + 0,55 €/min + pvm/mpm.

**Veteraanit -20%
Eläkeläiset -15%**

Voimassa olevaa korttia esittämällä

#vievie
#01000700
#siellämässäsänäkin

USKO JA TIEDE

eivät ole vihollisia

”Jos uskonto haluaa selvitä hengissä, se tarvitsee tiedettä personal traineriksi ja elämäntapavalmentajaksi”, näkee Jari Jolkkosen kanssa keskusteleva professori Esko Valtaoja.

PROFESSORI ESKO VALTAOJA
pitää tieteen ja uskonnon dialogia
hyödyllisenä, ellei välttämättömänä.

Esko Valtaoja vaimoineen pysähtyi mökille ajaessaan Kuopion torille. Siellä oli sattumoisin, tai Korkeimman johduksesta, myös Jari Jolkkonen.

Piispa pyysi avaruustähtitieteen emeritusprofessoria keskustelemaan kanssaan uskon ja tieteen suhteesta. Tilaisuus järjestetään Alavan kirkossa 3. lokakuuta.

Tieteen ja uskonnon edustajien on joskus vaikea ymmärtää toistensa ajattelua, mutta erilaisuutta täytyy kunnioittaa niin kauan kuin kyseessä ei ole selvästi haitallinen uskomus tai ajatus, Valtaoja perustelee keskustelunhaluaan.

”Me voimme ajatella syvimmistä eksistentiaalisista peruskysymyksistä eri tavoin ja käydä – toista käännättämättä – järkevää keskustelua vaikka siitä, miten tästä maailmasta voitaisiin tehdä yhdessä parempi.”

Uskontojen seuraaminen ei kiinnosta professoria tieteelliseltä kannalta. Merkittävä osa ihmisistä uskoo jumaluuteen ja uskonto on vahva vaikuttaja, joten on parasta pysyä perillä siitä.

”Moni oppinut ja fiksu ihminen edustaa kanssani täysin vastakkaista näkökantaa uskontoon ilman että kumpikaan meistä on – todistetusti – oikeassa.”

Paholaisen asianajaja

Pari vuotta sitten professori Valtaoja oli keskustelijana tilaisuudessa, jossa luterilaiset piispat julkaisivat tieteellisen tutkimuksen itsenäisyyttä puolustavan kannanoton Tieteiden lahja.

”Minut kutsuttiin paikalle paholaisen asianajajana, tieteen edustajana ja uskonnon kriitikkona”, Valtaoja naurahtaa.

Hän oli erittäin tyytyväinen kirkon tarpeelliseen puheenvuoroon.

”Siinä muistutettiin, ettei kristittyjen ole mitään järkeä kiistää sitä, mitä tiede on saanut selville, on kyse sitten evoluutiosta tai maailman synnystä. Uskontoa ei voi käyttää vaihtoehtona tieteelle.”

Valtaoja etsiskelee tovin piispojen kannanottoa Helsingin kotinsa suuren kirjahyllystä, ja löytää sitä selailtuaan kriittistäkin sanottavaa.

”Kirkko kannattaa teologian ja luonnontieteen vuoropuhelua. Se on mainio asia, mutta luonnontieteilijöiden on vaikea innostua tästä, sillä useimpien mielestä uskonnolla ei ole mitään annettavaa tieteelle. Silta uskonnosta tieteeseen jää kirkon kannanotossakin rakentamatta.”

Avarat ateistit ja kristityt

Kuopion hiippakunnan piispa Jari Jolkkonen osallistui aktiivisesti Tieteiden lahja -puheenvuoron julkaisemiseen. Hän korostaa, että tiede ja kristillinen usko ovat kumppaneita, eivät vihollisia.

Joidenkin mielestä tiede ja uskonto puhuvat siinä määrin eri asioista, ettei vuoropuhelu ole mielekäästä. Kristitty-

KAHDESSA YLIOPISTOSSA dosenttina toiminut Jari Jolkkonen on Euroopan tieteiden ja taiteiden akatemian Suomen delegaation pysyvä jäsen.

TUIJA HYTTINEN

jen osalta taustalla on usein pyrkimys suojautua luonnontieteiden kritiikiltä.

”Tämä keino on pinnallinen ja johtaa lopulta teologian eristykseen. Aito vuoropuhelu haastaa myös kristittyjä arvioimaan vanhoista maailmankuvista periytyneitä traditioita”, Jolkkonen kommentoi.

Käsitys uskonnon ja tieteen ristiriidasta ja jopa sotatilasta syntyi Yhdysvalloissa 1800-luvulla. Sen uskomuksen mukaan empiiriselle todistusaineistolle perustuva tieto on varmaa, kun taas subjektiivisille ilmestyksille perustuva uskonto on epäluotettavaa.

”Sodankäyntimyytti on virheellinen sekä historiallisesti että tieteenopillisesti, mutta istuu erittäin sitkeästi sekä Suomessa että länsimaaisessa kulttuurissa”, Jolkkonen toteaa.

Puhe tieteen ja uskon totaaliseen yhteentörmäyksestä on myös viholliskuvien rakentamista vastustavan Valtajien mielestä liioittelua. Hän tuntee monta uskovaista tutkijaa, joten tieteen ja uskon yhteensovittaminen on mahdollista, vaikkei hän itse ymmärräkään yhtälöä.

”Avarakatseiset ihmiset – tunnus- tautuvat he kristityiksi, agnostikoiksi tai ateisteiksi – voivat löytää yhteisiä humaaneja lähtökohtia sivistyneelle keskustelulle. Meillä löytyy kyllä riittävästi yhteistä pohjaa paremman maailman rakentamiseksi, vaikka tuonpuoleisesta oltaisiinkin eri mieltä”, tähtitieteilijä sovittelee.

Ei sokeaa herkkäuskoisuutta

Jari Jolkkonen huomauttaa, että yleisessä kielenkäytössä ”usko” on usein synonyymi pelkälle luulottelulle, siis tiedon vastakohta.

”Usko yhdistyy mielikuvissa uskomushoitoihin, enkeliterapiaan, haltijauskoon, ufouskoon ja semmoisiin. Usko voi olla uskoa salaliittoteorioihin, jois-

sa kuvitellaan, että koronapandemia on lääkefirmojen keksimä juoni.”

Luottamususkolla tarkoitetaan usein luottamusta ilmiöihin tai asioihin, jotka ovat heikosti perusteltuja.

Muutamat protestanttiset teologit kehittivät 1800-luvulla ”fideistisen” mallin, jossa tiede ja uskonto haluttiin nähdä kokonaan erillisinä. Uskonollinen usko irtosi tiedosta.

Jos kysymystä uskon tiedollisesta perustasta pidetään tarpeettomana, samalla avataan Jolkkosen mukaan ovi irrationalismille, herkkäuskoisuudelle, auktoriteettisuskolle, taikauskolle ja järjettömyyksille, jossa voidaan uskoa mitä tahansa, mikä tuntuu hyvältä tai sopii itselle.

Merkittävä osa ihmisistä uskoo jumaluuteen.

”Fideisti joutuu **Richard Dawkinsin** määritelmän saaliiksi: ”Usko on sokeaa uskoa vailla perusteita tai jopa niitä vastaan.”

Jolkkonen kritisoi toisaalta Dawkinsin kaltaisia tiedeuskon eli skientismin kannattajia. Näiden usko, että tiede vastaa kaikkiin ihmiselämän kysymyksiin ja korvaa uskonnon, perustuu pohjimiltaan ei-tieteellisiin uskomuksiin.

”Kaikkein jyrkimmin tiedeuskon olemassaolon kieltävät ne, jotka itse edustavat sitä.”

Kristillinen usko on sekä tietämistä että luottamusta. Ne ovat saman uskon kaksi ulottuvuutta, piispa linjaa.

JANNE VILLA

HALUAISIN USKOA

- en vain voi

Mitä tehdä, jos haluaisin uskoa Jumalaan, mutta en vain voi? Jokin minussa haraa vastaan. Uskonasiat tuntuvat niin epätodellisilta.

Ei mikään harvinainen kokemus. Olemme niin tottuneita näkyvään konkreettiseen maailmaamme, että sen ylittävä todellisuus tuntuu vieraalta. Aivotkin sanovat, että vain sitä on, mitä voidaan havaita.

Lisäksi usko nostaa esiin kiperiä älyllisiä kysymyksiä. Vaikka niihin olisi vastauksiakin, minulla ei ole niitä, eikä juuri nyt. Siksi uskoon on vaikea tarttua. Mitä siis tehdä, jos haluaisi uskoa Jumalaan, mutta ei vain voi?

Aloita kysymällä, mitä usko on ja mitä se ei ole.

Arkikielessä sana usko tarkoittaa mielipidettä tai vakuuttuneisuutta. Uskon, että KalPa voittaa tänään. Uskon, että Afganistanin kriisi on pitkälti USA:n syytä.

Usko Jumalaan ei ole tällainen mielipideasia. Se on suhdetta Jumalaan. Sen sanomista hänelle, että tässä olen, pidä minua lapsenasi. Jo uskonkysymysten kipuileva pohtiminen on asettumista suhteeseen Jumalan kanssa. Tahdon saada selvyyttä sinusta.

Olen tässä ja Jumala tuntuu olevan muualla.

Jo tämä tahto on uskoa. Tosin omaa tahtoa ei kannata tutkia liian tarkkaan. Mitä syvemmälle omia sielunliikkeitä tutkii, sitä vaikeampaa on sanoa, mitä oikein tahdon ja miksi. Tahdonko lopulta edes tarttua Jumalaan? Jokin minussa nimittäin haluaisi jättää uskonasiat kokonaan syrjään.

Protestoija vaatii vastausta

Vanhan testamentin valituspsalmeissa usko sai joskus kapinan muodon. Jumalaa etsivä kyselee, miksi taivas vaikenee. ”Herra, kuinka kauan? Oletko unohtanut minut iäksi? Kuinka kauan peität minulta kasvosi?”

Vaikka näitä purnausrukouksia kutsutaan valituksiksi, ”protesti” olisi parempi sana. Valittaja suostuu kurjaan uhrin osaansa, kun taas protestoija vaatii vastausta. Hän ei hyväksy kohtaloaan, vaan esittää vastalauseen.

Protestipsalmin rukoilija uskoo, että kaikesta huolimatta taivaassa on joku. Näin hän ottaa poissaolevan Jumalan vakavasti. Jos sinä unohdatkin minut, minä en jätä sinua rauhaan.

Jos jo Raamatussa usko on joskus Jumalan poissaolon tuntua, se saa olla sitä nykyäänkin. Jumala kun kätkee itsensä. Hän on toisinaan pikemminkin pimeys kuin valkeus. Joskus ihmisen on vain suostuttava tähän.

Kateuden sijaan ikävä

Taivas ei kuitenkaan pimene kaikitä. Jotkut kokevat suloista uskon iloa ja varmuutta. Niinpä kipuileva etsijä voi kokea kateuttakin. Pääsisinpä samanlaiseen uskon iloon.

Kateudesta ei ole pitkä matka arvон kieltämiseen. Kettu sanoi pihlajanmarjoja happamiksi. Samoin toisen mutkaton usko voi näyttää helpolta herkkäuskoisuudelta. Vaikeat kysymykset on väistetty laittamalla pää pensaaseen.

Toisten uskon arvioiminen ei kuitenkaan auta etsijää paljoakaan. Se voi päinvastoin tehdä vahinkoa. Oma maailmankatsomusta ei kannata selvittää pohtimalla, keiden kanssa on eri mieltä. Parempi on etsiä hengenheimolaisia, joilta voi vilpittömästi oppia jotakin.

Suomalainen hengellisyyden historia tuntee kauniin ilmauksen ”ikäväivä usko”. Jumalaa odotetaan. Tiedostetaan, että minä olen tässä ja Jumala tuntuu olevan muualla. Mutta jään odottamaan. Taivas tietää, missä olen.

Uskoon voi tarttua

Vaikeat älylliset kysymykset tulevat joskus uskon esteeksi. Moniin niistä löytyy kyllä hyviä vastauksia, mutta niiden opiskelu vaatii vaivaa ja onneakin. Vastaan täytyy tulla juuri oikea kirja, nettiteksti tai ihminen.

Onneksi uskoon voi tarttua, vaikka itsellä ei juuri nyt olisi vastauksia mieltä polttaviin kysymyksiin. Samoin voin käyttää tietokonetta, vaikka en ymmärrä sen toimintaa. Joku toinen kuitenkin ymmärtää. Tietokoneessa on oma järkensä, vaikka minulle se jääkin mysteeriksi.

Jo tahto on uskoa.

Näin on myös uskon kanssa. Minun ymmärrykseni ei ratkaise sen totuutta.

Lisäksi on suostuttava siihen, että Jumala jää joka tapauksessa arvoitukseksi. Jo tässä maailmassa on kysymyksiä, jotka jäävät parhaimmallekin tieteelliselle tutkimukselle mysteereiksi. Ei siis mikään ihme, että näkyvän maailman ylittävä todellisuus pakenee ymmärrystämme.

Silti Jumalan voi ottaa vakavasti. Hänelle voi sanoa sen tärkeimmän. ”Kiitos, auta, ja opeta tuntemaan sinua enemmän”.

Tällä asenteella päästään jo pitkälle.

KARI KUULA

KREMATORIO NOUSI näkyvälle paikalle kesän aikana

Kuopion uuden krematorion harjannostajaisia vietettiin syyskuun alussa. Rakennus sijaitsee Ison hautausmaan kupeessa. Uusi krematorio saadaan käyttöön ensi vuoden alussa.

Uuteen krematoriorakennukseen kuuluu säilytystila yli 30 vainajan arkulle, pieni huone uurnan luovutukseen ja jäähyväisiin sekä tuhkaustilat, joissa on krematoriuuni, suodatinjärjestelmä ja teknistä tilaa.

Krematorion ovat suunnitelleet arkkitehdit **Mikko Suominen** ja **Maija Perhe** tamperelaisesta Arkkitehtitoimisto Lasse Kosunen Oy:stä. Rakennuksen on rakentanut Rakennustyö Salminen.

Jäähyväistila ja tuhkauslaitos saman katon alla

Suurin osa rakennuksesta on tuhkausprosessiin tarvittavia tiloja. Tilaa vaatii etenkin suodatusjärjestelmä, joka pitää päästöt puhtaina.

”Uunitila on vaalea ja rauhallinen. Sen isoista ikkunoista avautuu näkymä luontoon. Suunnittelussa on huomioitu, että omaiset voivat tulla saattamaan vainaja tähän tilaan”, pääsuunnittelija Mikko Suominen kertoo.

Suomisen mukaan uusissa krematorioissa haastavinta on yhdistää moderni tuhkauslaitos ja omaisia ja vainajia kunnioittava tila.

”Tuhkauslaitos ei ole teollisuuslaitos”, Suominen muistuttaa.

Kuopion krematorio on saman suunnittelutoimiston kolmas krematorio. ”Yksikään Kuopion krematorion edeltäjä ei sijaitse näin näkyvällä paikalla”, Suominen sanoo.

Kadun puolella rakennuksen seinäpinnat ovat kuparia. Arkkitehti Suominen mukaan kupari tummuu vuoden kuluessa, kestää pitkään ja sen huollon tarve on vähäinen. Hautausmaan puolella rakennus on vaalea ja sopii vaaleiden kappelienväliin.

Krematorio sijaitsee yhdellä kaupungin sisääntuloista, Ison hautausmaan vieressä, lähellä seurakuntayhtymän

KUOPION krematorio sijaitsee näkyvällä paikalla yhden kaupungin sisääntulon lähellä. Sen julkisivu on kuparia, joka tummuu vuodessa, kestää pitkään ja tarvitsee vain vähän huoltoa.

siunauskappeleita ja ortodoksista kirkkomuseota. Suunnittelussa on kuultu Kuopion kaupunkikuvatyöryhmää.

Ympäristöasiat hoidossa

Uusi krematorio otetaan käyttöön vuoden 2022 alkupuolella, kun sen uusi uuni saadaan valmiiksi. Käyttöönottoa viivästyttää maailmanlaajuinen materiaali- ja energiapula. Nykyinen krematorio toimii siunauskappelin kellarikerroksessa uuden krematorion käyttöönottoon asti. Krematorio palvelee viitenä päivänä viikossa.

Aluksi uudessa krematoriossa käytetään yhtä uunia, ja vuonna 2025 otetaan

käyttöön toinen uuni. Ensimmäisessä vaiheessaan uusi krematorio maksaa 3,9 miljoonaa euroa.

Uudella suodatinjärjestelmällä krematorion hiukkaspäästöt ja elohopeajäämät saadaan pidettyä pieninä. Tuhkauksessa syntyvät savukaasut pitää kuitenkin jäädyttää ennen suodattamista. Tässä prosessissa vapautuva hukkalämpö saadaan nykytekniikalla talteen, ja sillä voidaan lämmittää hautausmaan huoltotiloja.

Kuopion krematoriossa tuhkataan vuosittain yli 1 500 vainajaa, ja määrä kasvaa koko ajan. Krematorio palvelee koko Pohjois-Savoa ja osin lähi-

alueitakin. Kuopiota lähimmät krematoriot sijaitsevat Jyväskylässä, Kajaa- nissa, Joensuussa, Imatralla, Kouvolas- sa ja Lahdessa.

Viime vuonna Kuopion hautausmaalle haudatuista vainajista yli puolet (630) oli tuhkattu. Keskustan Isolle hautausmaalle haudatuista tuhkatuista oli yli 70 prosenttia.

Tuhkaukset aloitettiin Kuopiossa vuonna 1985.

SINI-MARJA KUUSIPALO

Kirkon ja kodin lokakuun numerossa kerrotaan tuhkahautauksesta.

KOLUMNI

Varhaista välittämistä

Viime vuosikymmenen alussa yhteiskunta havahtui kansalaisten työkyvyn suhteen; mielenterveys sekä tuki- ja liikuntaelämästä oireilivat yhä useammalla. Tämä jatkuu edelleen. Samaan aikaan ikärakenteen kehityksen tiedetään johtavan huoltosuhteen heikkenemiseen. Työkyvyn arvo on merkittävä. Työkykyyn sisältyy muun muassa kokonaisvaltainen terveydentila, toimintakyky, osaaminen ja motivaatio niiden kaikilla ulottuvuuksilla.

Yhteistoimintaan, lakeihin ja sopimuksiin perustuvat varhaisen välittämisen toimet jalkautettiin työpaikoille, työntekijöille ja terveydenhuoltoon. Nyt jo

vakiintuneeksi muotoutuneet toimintatavat tarkoittavat työkykyyn yhteydessä olevien tekijöiden seuranta. Tästä käytetään esimerkiksi nimeä ”varhaisen välittämisen malli”. Tavoitteena on, ettei yksikään putoaisi työkyvyttömyyden alhoon ilman välittäviä toimia.

Jäävuorimallin mukaisesti työkykyä uhkaavat tekijät voivat kehittyä pitkään pinnan alla tai ilmestyä ennalta arvaamatta. Tilanne on aina yksilöllinen, arkaluontoinen ja kunnioitusta vaativa. Jokaisen tulee saada tulla kuulluksi ja nähdyksi tehtävänsä valossa. Työpaikoilla painopisteen tulisi yhä enemmän olla hyvinvointia lisäävien ja vahvista-

vien tekijöiden huomioimisessa. Luottamus, erilaisuuden hyväksyminen, rohkeus kohdata tunteita ja käsitellä myös työkyvyn ongelmia eri näkökulmista vahvistavat hyvinvoinnin hedelmällistä kasvualustaa. Voimavaroja ja työkykyä sovelletaan lähiesihenkilön kanssa parhaimmillaan hyvässä yhteisymmärryksessä. Hyvää tahtoa tarvitaan, että jokaisen työntekijät voimavarat ja pääoma suuntautuvat mielekkäällä tavalla ja työn ilo kukoistaa.

PIRKKO KESTI

KIRKOLLISET

TUOMIOKIRKKO

KASTETUT

Eden Anja Tellervo Ylimäki, Asser Eeri Samuel Mankinen, Marian Laurence Karhapää, Sara Annukka Puurunen, Samuel Johannes Haataja-Mäkelä, Lauri Johannes Knuutinen, Iisa Lili Marleena Putkonen, Jennina Heidi Helena Voutilainen, Oskar Anton Eevertti Wathén

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Samu Petteri Koskinen ja Laura Leea Anniina Karvonen, Maunu Matias Suni ja Veera Josefiina Peltokorpi

KUOLLEET

Yrjö Einari Tiilikainen 86, Kari Antti Jääskeläinen 85, Seppo Ilmari Vartiainen 72, Ida Elina Kinnunen 91, Aune Kyllikki Paulo 88, Martti Aukusti Heiskanen 83, Heljä Eeva-Liisa Kuosmanen 97, Seija Annelli Tuppurainen 78, Ulpu Margareetta Taskinen 93, Seija Kaarina Pitkänen 78, Leo Esko Venäläinen 85, Maire Helena Savolainen 62

ALAVA

KASTETUT

Siiri Helmi Helena Kankkunen, Elviira Helmi Johanna Tiuhonen, Vilma Anneli Laitinen, Mirja Helena Haatainen, Kerttu Usva Valpuri Herranen, Hilla Venla Sofia Kuhmonen, Ava Isla Albertina Mykkänen, Paavo Urho Happonen, Mimosa Maria Huuskonen, Emma Lotta Lydia Karhu, Vilma Aada Emilia Lind, Eemil Juhani Karschti, Esme-Vanessa Eden Ottelia Savolainen, Matilda Beata Vilhelmiina Damski, Nuutti Mikael Hellinen, Siiri Ilona Ruotsalainen, Oliver Erik Viljami Partanen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Teemu Tapio Leskinen ja Meimi Aliisa Sirviö, Jussi Petteri Rusila ja Reetta Eveliina Karén, Olli Einari Malkavaara ja Elina Anniina Partanen

KUOLLEET

Riitta Tuulikki Järveläinen 59, Simo Juhani Koistinen 73, Paavo Antero Kasurinen 70, Heikki Johannes Lillvis 73, Kari Ensio Korhonen 69, Kari Juhani Porkka 58, Heino Sakari Savolainen 72, Raimo Juhani Kuha 68, Salme Helena Swärd 82, Kaija Pirkko Hakkarainen 87, Pirjo Anneli Karhunen 71, Eero Ilmari Väättäinen 82, Eino Juhani Maapuro 74, Aino Annikki Turunen 87, Aune Liisa Tanskanen 96, Lyyti Vallanen 92

JÄRVI-KUOPIO

KASTETUT

Lenni Erkki Aaron Voutilainen, Riistavesi; Eedit Anna Talviki Räsänen, Kaavi; Oiva Johannes Willman, Riistavesi; Elmii-na Kerttu Kaarina Hyvärinen, Kaavi; Vilho Eemi Juhani Karhunen, Vehmersalmi; Noel Juhani Kankkunen, Vehmersalmi; Carlos Juhani Wilhelm

Pitkänen, Riistavesi; Arvi Albin Olavi Paunonen, Nilsä.

KUOLLEET

Riitta Anneli Poutiainen 71, Tuusniemi; Seppo Heikki Huusko 72, Säyneinen; Pekka Urpo Juhani Neuvonen 70, Juankoski; Veijo Benjam Vanninen 93, Juankoski; Aino Maija Annikki Leskinen 82, Muuruvesi; Pauli Kalevi Tirkkonen 76, Juankoski; Maija Liisa Heikkinen 81, Nilsä; Matti Olavi Kolari 78, Tuusniemi; Erkki Olavi Tukiainen 77, Riistavesi; Arvo Eelis Hakkarainen 82, Juankoski; Eila Annikki Leppänen 81, Kaavi; Sinikka Anneli Kokkonen 58, Nilsä; Reijo Olavi Räsänen 57, Nilsä; Martti Mikael Huttunen 88, Tuusniemi; Veikko Johannes Pitkänen 82, Vehmersalmi; Reijo Olavi Hiekkaranta 73, Nilsä; Silja Elovirta 89, Muuruvesi; Sointu Puustinen 89, Nilsä; Veli-Matti Väättäinen 59, Juankoski; Hilka Jenny Valpuri Leskinen 91, Juankoski; Sirkka Liisa Hiltunen 86, Tuusniemi; Ilmo Ensio Hurri 58; Kaavi; Katri Inkeri Kurki 95, Tuusniemi; Matti Olavi Hakkarainen 88, Juankoski; Selma Hakkarainen 98, Nilsä; Armas Paavali Kari-salmi 90, Nilsä; Reijo Johannes Kinnunen 82, Riistavesi

KALLAVESI

KASTETUT

Jaako Edvin Anttoni Oja, Lyidia Vieno Katriina Pölkki, Meea Anna Maria Rabinä, Sara Sofia Adelmiina Ponkkonen, Liinus Viima Eliel Korhonen, Herman-ni Onni Oskari Pelkonen, Veeti Seppo Eemil Paananen, Venna Tuuli Silvia Klasila, Jaakko Ilmari Olavi Kekäläinen, Romeo Eelian Rafael Pakarinen, Saimi Lyidia Kupari, Enni Aino Amelia Taskinen, Valo Lauri Kalevi Niskanen, Leona Aurora Ylikärppä, Viola Sara Sofia Auvinen, Leo Mikael Hyvärinen, Lummi Oona Ilona Jäppinen, Helen Ida Maria Linnea Manninen, Miki Viljami Koponen, Nella Amalia Eskola, Nooa Unto Oliver Savolainen, Enni Maila Alina Valkonen, Toivo Tapani Henrik Naakka, Kaappo Viljami Kurenniemi, Hilma Elsi Eveliina Huttunen, Saima Elviira Asunmaa, Nelli Jasmiina Kylmänen, Vennu Costi Jalmarri Moilanen, Aatu Mauri Tapio Tirronen, Minea Linnea Kosonen, Ilona Emma Alina Eskelinen, Myrsky Elmeri Ollinpoika Tolvanen, Sointu Maria Kempainen, Linus Jalo Ensio Olli, Lukas Joel Juhani Olli

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Joona Markus Korhonen ja Anniina Sofia Ryhänen, Heikki Tapani Rintala ja Riikka Anniina Mäkinen, Mika Antero Latvala ja Päivi Hannele Jutila, Iiro Esko Antero Silfsten ja Salla Anni Maria Nykänen

KUOLLEET

Sylvi Ireene Huusko 90, Maija-Liisa Eskelinen 77, Lauri Aulis Nuutinen 85, Jarkko Petteri Lehto 45, Seppo Henrik Ihalainen 85, Helga Inkeri Nissinen 93, Miia Maaria Kourunen 28, Erkki Ensio Myllynen 83, Iida Sisko Rynänen 84, Eila Annelli Tuovinen 69, Pertti Kalevi Sutinen 69, Eila Anneli Miettinen 95, Elsa Maria Rahunen 92, Erkki Olavi Pursiainen 71, Niilo Kullervo Munde 95,

Juha Kalevi Tikkanen 68, Pekka Tapani Launonen 56, Eila Inkeri Rossi 88, Hannu Antero Pettersson 72, Erkki Kalevi Miettinen 85, Vappu Inkeri Kekäläinen 93

MÄNNISTÖ

KASTETUT

Viena Eeva Amalia Pihanurmi, Veena Siviä Nenonen, Iida Emilia Mielonen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jere Samuel Heiskanen ja Paula Annemari Kempainen

KUOLLEET

Reijo Olavi Miettinen 84, Matti Ilmari Tanninen 82, Marja Ilona Tilles 80, Erkki Emil Keinänen 96, Arja Anneli Brömsi 62, Anni Josefina Ovas-kainen 84, Elsa Maria Huovinen 91, Arto Alexander Frey 88, Erkki Johannes Väänänen 85, Kalevi Leevi Heinonen 90, Aune Marjatta Martikkala 76

PUIJO

KASTETUT

Thelma Leona Heimonen, Milo Eelis Juhani Tiuhonen, Livia Olga Amalia Husso, Urho Aatos Eemeli Ruohonen, Samu Wille Oskari Toikkanen, Jesper Amadeus Mäkinen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Jaakko Viljami Palokangas ja Laura Elina Heikkilä, Jere Veli Aleks Matilainen ja Iisa Margit Hartikainen

KUOLLEET

Eero Johannes Piironen 87, Väinö Juho Väänänen 87, Aili Katri Ruuskanen 93, Irma Esteri Pappila 87, Sinikka Kortelainen 74, Raija Helena Inhilä 65, Risto Vilho Happonen 72, Raimo Kalevi Hartikainen 85, Aulis Antero Pirinen 92, Airi Marjatta Heiskanen 84, Kerttu Huttunen 91, Eija Sinikka Ronkanen 77, Tuula Marjatta Kauhanen 62

SIILINJÄRVI

KASTETUT

Lucas Curtis York, Onni Eemil Ahtiainen, Vilppu Eljas Petter Mykkänen, Helmi Edith Aurora Kuosmanen, Mila Linnea Koponen, Niklas Leo Kasperi Kainulainen, Lilja Ilona Lassila, Esme Hilja Inkeri Siira, Erno Albert Hartikainen, Lassi Kari Kalevi Känninen, Melina Martta Paasisalo, Frida Anni Mile-na Leskinen, Vilma Helmi Kata-riina Kantele, Eero Veikko Ilmari Mäkelä

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Mikko Tapani Perttinä ja Lotta Loviisa Lumiala

KUOLLEET

Anne Kristiina Hartikainen 51, Reino Antero Laakkonen 81, Taimi Kyllikki Tiainen 93, Keijo Olavi Kanninen 65, Lilja Annikki Myllylä 81, Jukka Aleksanteri Blohin 59, Anu Annikki Turunen 48, Lauri Antero Heikkinen 71, Matti Kokkonen 92, Tuomo Erkki Ruuskanen 68

VIRRESTÄ VOIMAA

Nyt kulkee
halki korpimaan
Jumalan lapsen tie,
vaan päivän matkan kerrallaan
se kotiin täältä vie.

Virsi 498:1

SANALLISTA

Mikkelinpäivä

Herra sanoi: ”Minä lähetän enkelin kulkemaan sinun edelläsi, suojelemaan sinua matkalla ja viemään sinut siihen paikkaan, jonka olen sinulle varannut. Minun enkelini kulkee sinun edelläsi.” 2. Moos. 23: 20, 23

Jumalan sanansaattajat

Silloin tällöin kuulee kysyttävän: enkeleitä – onko heitä? Helpo kysymys – ja vastaus! Raamattu todistaa vastaansanomattomasti, että kyllä, heitä on. Sana ”enkeli” tarkoittaa sanansaattajaa. Enkelit välittävät viestiä Jumalalta. Raamatussa enkelit lähestyvät ihmistä unessa tai kasvoista kasvoihin. Muistamme, miten he ilmoittivat paimenille Jeesuksen syntymästä. Ja pääsiäisenä Jeesuksen haudalle menneet kohtasivat enkelin, joka kertoi, että Jeesus oli noussut kuolleista. Jumala uskoi enkeleille maailmankaikkeuden tärkeimmät viestit.

Enkelien tärkeimpiä tehtäviä on rukoileminen. He välittävät rukouksia maan päältä Jumalan eteen. Sanotaan, että enkelit taivaassa rukoilevat lakkaamatta kristittyjen ihmisten puolesta. Ja onhan meillä suojelusenkeli! Hän antaa enkeleilleen käskyn varjella sinua, missä ikinä kuljet, sanotaan Raamatussa (Ps. 91: 11).

Puhutaan myös arkienkeleistä, jotka voivat tehdä toiselle hyvää. Enkelit kulkevat meidän vierellämme, myös sinä voit kulkea lähimmäisen vierellä silloin, kun hän kaipaa ystävää. Voit tuoda hänelle toivoa, kantaa osaltasi hänen taakkaansa, lohduttaa, rohkaista. Älä pelkää tätä tehtävää, sillä Jumala kyllä auttaa sinua toteuttamaan sitä. Voisitko sinä olla arkienkeli?

LIISA PENTTINEN
seurakuntapastori
Tuomiokirkkoseurakunta

Kirkko kotonasi

Virtuaalikirkossa voit katsoa verkon kautta jumalanpalvelusta Kuopion tuomiokirkosta joka sunnuntai klo 10. Lähetykset tallennetaan, ja niitä voi katsoa myös myöhemmin.

www.virtuaalikirkko.fi

Linjurin Kukka
Kuopion Portti, Puutarhakatu 9,
p. 046 921 4720,
JOKA PÄIVÄ 8-18
verkkokauppa avoinna 24/7
linjurinkukka.com
info@linjurinkukka.fi

Tietokoneapu
puhelimet & tabletit
**Kotitalous-
vähennys**
www.orden.fi
040 5844 045

• Matot
• Vuodevaatteet • ym.
PYYKKISATAMA
Itkonniemenkatu 27, 70500 Kuopio
Puh. (017) 263 3128
pyykkisatama.fi

Kalevi Pitkänen
asianajotoimisto
**Asianajotoimisto
Kalevi Pitkänen Oy**
Puistokatu 6,
70110 KUOPIO
puh. 017 282 2211
www.kalevipitkanen.com
aatsto@kalevipitkanen.com

**HAUTAUSTOIMISTO
Länsivuori**
*Perinteikäs,
täyden palvelun
hautaus-toimisto.*
Savonkatu 25, Kuopio
Puh. 017 261 6531, 040 512 1035
www.lansivuori.fi

vetrea
Jalkahoitoa myös
vaativiin tarpeisiin!
Kuntoutus- ja hyvinvointikeskus VetreaNeuron Kupoli
Itkonniemenkatu 9, Kuopio, 050 573 0045

**Keittiö- ja
erikoiskalusteet
mittojen ja toiveiden mukaan**
SÄYNEISEN VIILUKALUSTE
Konttimäentie 67, 73770 Säyneinen
0400 272 171
Seppo Rautiainen
www.viilukaluste.fi

Pitopalvelua
**Ilon ja surun keskellä
olemme palveluksessanne**
Kaikkiin kodin juhliin maukkaat kylmät ja lämpimät pitopöydät.
*pitopöytä sisältää tuoreet ruiskuriset riisipiirakat ja perunarieskat
ilman lisämaksua
Kotileivonnaiset tilauksesta, ilmainen kotiinkuljetus
Meiltä myös astiat, liinat, kukkalaitteet, tarjoilu henkilökunta jne.
Kotileipomo & Pitopalvelu PIIRAKKA & PULIKKA
Sari Tenhunen
p. 050 305 1737
piirakkapulikka@hotmail.com

takuutarra
- kun haluat erottua edukseksi!
Hääjuhlan järjestäminen on pitkä prosessi.
Meidän avullamme sinulla on yksi huoli vähemmän.
- hääopasteet
www.kuopiontakuutarra.fi

**LAILLISTETTU ERIKOISHAMMASTEKNIKKO
HAMMASPROTEESIEN ASIAANTUJIA**
Vuurikatu 14 LT1, 70100 KUOPIO
Hammaslaboratorio
Filadent Oy
VEIJO FILANDER
Meillä voit maksaa myös erissä.
AJANVARAUS: 041 318 6600
www.filadent.fi

**APUA ASIAKIRJOJEN
LAADINTAAN**
Perunkirjoitukset, veroilmoitukset,
edunvalvontavaltuutukset ja testamentit
sekä erilaisten lomakkeiden täyttö.
Kysy tarjous!
Kuopion Invalidit ry.
Savonkatu 16, puh. 0440 378 451
toimisto@kuopioninvalidit.fi

**HAUTAKIVET
SUORAAN VALMISTAJALTA**
VARPAISJÄRVEN GRANIITTI OY
Savonkatu 24, Ollinpuisto,
Kuopio, puh. 017 263 3408
Graniitintie 7, Varpaisjärvi
puh. 017 771 811
Myös lisänimen kaiverukset
ja kiven enstisöinnit

**Mainosmyynti
Eine Kotamaa**
050 315 5849
eine.kotamaa@slpmedia.fi
Seuraava julkaisupäivä 27.10.,
varaukset 18.10. mennessä.
KUSTANNUS

VIINAMÄEN
hautausmaan
aitaremontti
valmistui
tänä kesänä.

Hyvää saa tehdä pyhänäkin

Siilinjärven Viinamäen
hautausmaan aita-
distuksen yhteydes-
sä tuli näkyvästi esi-
le Aaronportti. Portin
nimen taakse kätkeytyy haus-
ka tarina.

Siilinjärveläinen palveluta-
lo Akuliina valmistui ja otettiin
käyttöön syksyllä 1998. Ensimmäisen
joukossa taloon muutti **Aaro Turunen** (1910–2004).
Elämäntyönsä maanviljelijä-
nä tehnyt Turunen oli nuoruus-
destaan saakka tunnettu urheilumies.
Ihmisenä hän oli erittäin lämminhenkinen,
aina lähimmäisen parasta ajatteleva.
Puolisonsa Kaijan kuoleman jälkeen
seurallinen Aaro hakeutui palvelutaloon.

Akuliinan vieressä sijaitseva
Viinamäen hautausmaa on aina ollut
palvelutalon asukkaille mieluinen paikka
kävellä, hiljentyä ja muistella ystäviä.

Kesällä 1999 hautausmaan
Akuliinan puoleisessa kulmassa

oli rikkinäiset vanhan rautaportin
jäänteet. Portin raudat olivat niin
pahasti vääntyneet, ettei portista
mahtunut kulkemaan rollaattorilla.
Asiaa harmiteltiin yhdessä ja päätettiin
ottaa yhteyttä seurakuntaan. Viestiä
lähetettiin ja vastausta odotettiin.

Eräänä sunnuntaina Aaro
hytettiin palvelutalon pihasta
lähtöpuuhissa.

"Olen lähdössä käymään
pappilassa. Kirkkoherran kanssa
täytyy keskustella tuosta
hautausmaan portista, kun
mitään ei tapahdu", Aaro julisti.

Kysyttäessä voisiko asian
kuitenkin hoitaa huomen-
na maanantaina, Aaro vastasi
varmalla äänellä: "Hyvää saa
tehdä pyhänäkin!"

Hyvä asia tuli hoidetuksi ja
muutaman päivän päästä portti
oli korjattu kulkukuntoiseksi.
Portista tuli Aaronportti.

Kivipajan **UUSI** toimipiste:

Siunauskappelin tie 2 (Kukkatalo)
Käynti Ison hautausmaan puolelta.

KIVIGALLERIA

• HAUTAKIVET • KAIVERUKSET • KIVILYHDYT
Palvelemme kaikissa hautakiviin liittyvissä asioissa.

Avajaiset pe 1.-la 2.10.2021 klo 9-16
Tervetuloa tutustumaan! **SYYSSETUJA!**
Arkipäivisin klo 9-16

KIVI PAJA *Kiven
Kauneutta
Kunnioittaen* puh. 050 575 0004
www.kivipajasarik.fi

KIRJALLISTA

Petteri Pietikäinen:
Kipeät sielut.
Hulluuden historia
Suomessa. Gaudeamus.
2020. 414 s.

Siunattu hulluus vai paholainen sielussa?

HISTORIAN professori **Petteri Pietikäinen** on tehnyt jättiurakan kaivaessaan esiin lukuisia kipeiden sielujen sairaskohtaloita, jotka omalla surullisella tavallaan kertovat suomalaisen mielisairauden historiaa aina Lapinlahden sairaalan perustamisesta lähtien eli vuodesta 1841.

Yksi tyypillinen harhojen ja hallusinaatioiden muoto oli se, että ihminen luuli olevansa Jeesus tai Jumala. Herranhuoneissa tapahtunut synnin ja helvetin julistaminen saattoi sekoittaa kuulijan herkän mielen ja myös suojata sitä: joku ylliluonnollinen kehotti ihmisen ryhtymään murhamieheksi.

Mielisairaus oli demokraattista, mutta hoito ei pitkään sitä ollut. Masennusta, hermostuneisuutta ja neuroosia poteva varakas meni lepokotiin, mutta järkensä tyystin menettänyt saatettiin ripustaa ympäristölleen vaarallisena aitan seinälle, kun varaa hoitomaksuun ei ollut. Ei silti, ennen 1950-luvun psykiatrikäsittelyä ei sairaalastakaan kovin kummoista apua saanut.

Ankeasta teemastaan huolimatta kirja tarjoaa mielelle paljon ajattelun aihetta. Rinnakkaislukemiseksi sopivat **Kaija Vuorion** Niuvan historia 1 ja 2.

TERHI JÄLÄNNE-KUPIAS

LYHYESTI

Ossi Jauhiainen on Vuoden kanttori

Suomen Kanttori-urkuriliitto on nimennyt Vuoden kanttoriksi 2021 Kuopion Alavan seurakunnan kanttorin Ossi Jauhiaisen.

JAUHIAINEN vastaanotti palkintonsa pohjoismaisen kirkkomusiikkisymposiumin NKS2021:n avajaisissa Helsingin tuomiokirkossa elokuun lopussa.

Valintaa perustellaan Ossi Jauhiaisen laaja-alaisella osaamisella. Jauhiainen on toiminut kirkkomusiikkona seurakunnassa, solistina maakuntaoopperaproduktioissa ja tehnyt yhteistyötä aktiivisesti eri musiikkigenrejä edustavien artistien kanssa niin sovittajana, säveltäjänä kuin tuottajanakin. Perustelujen mukaan Jauhiainen tekee rohkeasti omannäköistään työtä kirkkomusiikkona ja työtoverinsa kannustavasti huomioon ottaen. Korona-aikana hän on ottanut taidokkaasti haltuun videot ja suoratoistot virsien, koulukirkkojen ja jumalanpalvelusten toteutuksessa. Jauhiainen on tehnyt taidokkaita virsisovituksia, laulanut ja soittanut videoilla sekä äänittänyt ja miksannut videoita. Ossi Jauhiainen toimii myös Suomen Kanttori-urkuriliiton ja AKI-liittojen valtuustojen jäsenenä.

Monta rautaa tulossa

Musiikin maisteri, kanttori Ossi Jauhiainen on syntynyt vuonna 1976. Hän valmistui kanttoriksi Sibelius-Akatemian Kuopion koulutusyksiköstä 2004 ja laulopedagogiksi Savonia

OSSI JAUHIAINEN

Ammattikorkeakoulusta 2012. Vuodesta 2009 lähtien Jauhiainen on toiminut Kuopion Alavan seurakunnan A-kanttorina.

Kanttorin työnsä ohessa Jauhiainen on toiminut Sibelius-Akatemian Kuopion yksikössä sivutoimivana gospelkuoron johtajana. Jauhiainen laulaa 2022 ensi-iltansa saavassa **Jukka Linkolan** säveltämässä *Minnan taivas* -oopperassa Gustaf Raninin roolin. Kirkkomusiikkia hän on säveltänyt kaksi kantaattia, *Armon varas* -gospelmessun ja joitakin lauluja.

Ossi Jauhiaisen johtama Alavan kirkkokuoro valittiin Suomen kirkkomusiikkiliiton Vuoden 2018 musiikkiryhmäksi. Gospelmusiikin parissa Jauhiainen tekee yhteistyötä sekä julkaisuja **Kristiina Braskin**, **Popo Salamin**, intialaisen artistin **Arunajan** ja Yhdysvaltain Nashvillessä asuvan gospellaalaja **Everett W. Millerin** kanssa. Ossi Jauhiaisen tuottamia musiikkivideoita ja äänitteitä on soinnut ympäri maailman lukuisilla radio- ja tv-kanavilla. Uusi julkaisu *Arujana Game* ilmestyi Spotifyn 27. elokuuta.

Aiemmin Vuoden kanttoriksi on valittu Kuopiosta Kallaveden seurakunnan kanttori **Seppo Kirkinen** vuonna 2011 ja Alavan seurakunnan kanttori **Leila Savolainen** vuonna 2006.

Minna Siikaniva

ARKIKUVA

TUIJA HYTINEN

LUOTTAMUSHENKILÖ

Kirkkotaide osa kulttuuriperintöämme

Kuopion ev. lut. seurakuntayhtymässä on ollut kuvataide-työryhmä, johon olen kuulunut vuosikymmeniä. Kuvataide-toimikunta on antanut asiantuntemustaan seurakuntayhtymän ja seurakuntien taidehankintoihin. Se on osallistunut myös uusien toimitilojen kuvataideohjelmiin ja alttaritekstiilien hankintoihin. Taidehankintoihin varattua määrärahaa on talouden tiukentuessa jouduttu viime vuosina pienentämään.

Tunnistamme kirkkotaiteeksi kaiken sen, mitä vuosisatojen aikana kirkkoihin on tehty: seinä-, katto- ja lattiapinnoille, puulle tai kankaalle tehdyt maalaukset, veistokset, kaiverukset, alttarikrusifiksit, ehtoollisastiat ja kirkkotekstiilit.

Kirkolliset esineet ja kirkkotaide ovat merkittävä osa maamme kulttuuriperintöä. Tuo kulttuuriperintö seuraa meitä ja tuo myös uutta, esimerkiksi Järvi-Kuopion seurakunnan vapaaehtoisten tuottamat kirkkotekstiilit. Tämän vuoden keväällä kokosimme Tuomiokirkkoon Käsityksen ja ylösnousemuksen kuvat -taidenäyttelyyn. Monissa kirkoissa on suunniteltu tai toteutettu myös kastepuita, jotka kuuluvat taiteen piiriin. Seurakuntatiloissa on enenevässä määrin taidetta, jonka säilyttämiseksi ja kunnostamiseksi pitäisi tehdä töitä. Näin kirkollinen esineistö ja taide lisäävät tietoaamme ja ymmärrystämme seurakunnan ja paikkakunnan historiasta ja liittävät meidät seurakuntaamme.

Kansainvälisten tutkimusten perusteella on vahvaa näyttöä taiteen ja taiteellisen toiminnan positiivisista vaikutuksista mielen terveyteen sekä mielen sairauksista paranemiseen ja toipumiseen. Esteettiset kokemukset kehittävät havaintokykyämme ja herkeävät meitä tunnistamaan luonnossa ja kulttuuriympäristössämme tapahtuvia muutoksia. Viisas yhteiskunta vaalii taidetta ja kulttuuria kriisin keskellä ja näkee sen arvon tulevaisuuden rakentamisessa.

MINNA SIIKANIVA

EIJA VÄHÄLÄ
Tuomiokirkkoneuvoston
luottamushenkilö

HANNA VALKONEN

”TOIVOISIN, että pienet seurakunnat, kuten Säyneinen, otettaisiin huomioon ja saisimme ääntämme kuuluviin”, seurakunnan toiminnassa aktiivisesti oleva Raija Kilpeläinen-Somero pohtii.

PIDETÄÄN valoa yllä

Säyneisessä asuva muusikkoperheen äiti puhuu virsien ja kirkkomusiikin puolesta.

Tarvitsemme kaiken valon kaiken lämmön aseiksi pimeää vastaan.

Toiset jo sytyttävät tulia, pitävät valoa yllä, että löytäisimme kotiin, että vuorollamme olisimme valon kantajina toisillemme.

Säyneisessä asuva **Raija Kilpeläinen-Somero** halusi ottaa haastattelun mukaan lappeenranta-laisen **Tuula Järvisen** runon. Raijan mielestä siinä kiteytyy jotain hyvin tärkeää ihmisen tehtävästä: Olla lähimmäisenä, olla valona.

”Meillä jokaisella on oma osamme, kunpa osaisimme käyttää sen oikein”, hän pohtii, ja lisää, että hänellä itsellään on ollut rikas elämä. Asumista ulkomailla, erilaisia työtehtäviä, yrittäjyyttä ja musiikin täyttämää arkea.

Raijaa puhuttelee se, että kukaan meistä ei pääse läpi elämän ilman vaikeuksia.

”Meille ihmisille ei ole luvattu helppoa elämää. Se on työtä ja taistelua, ja ajattelun, että meidät on luotu työtä tekemään. Yksi ohjeeni on – *ora et labora*, rukoile ja tee työtä. Tässä kaikessa tarvitsemme myös toisiamme ja auttavia käsiä.”

Lähimmäisiä ovat sekä lähellä että kaukana asuvat ihmiset. Raijan sydämelä ovat erityisesti köyhien maitten lapset.

”Minua koskettaa Raamatun kohta: *Minkä olette tehneet yhdelle näis-*

tä vähimmäistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle. Toivoisin, että meistä suomalaisista löytyisi enemmän kummiutta tukea lapsia ympäri maailmaa. Koulun mahdollistaminen varsinkin tytöille on todella tärkeää, se auttaa koko perhekuntaa.”

Iankaikkista toivoa ylläpitämässä

”Olen toivovainen”, Raija kuvailee uskoaan.

”Meillä on iankaikkinen toivo. Uskon, että tässä ei ole kaikki, mitä näemme maanpäällä.”

Herännäisyydessä kasvanut Raija uskoo rukouksen siunaukseen, sukupolvien takaa tulevat esirukoukset kantavat ja vaikuttavat.

Raija on Säyneisen seurakunnan vastuuryhmässä. Korona-aikana hän ollut huolissaan ikäihmisten hyvinvoinnista. Hän antaa hieman kritiikkiä seurakunnille, koska hänestä tuntuu, että vanhuksat unohtettiin koteihinsa.

”Olin toivonut enemmän jalkautumista ihmisten luokse, jos muuten kirkot menivät kiinni.”

Kotiseuturakkaus Säyneistä kohtaan

Raija ja hänen miehensä **Jouni Somero** muuttivat Säyneisiin 25 vuotta sitten. He ostivat vanhan koulun ja remontoivat siitä perheelleen kodin.

Hirsinen kyläkoulu rakennettiin vuonna 1896, toinen siipi vuonna 1905. Kun Säyneisen seurakunta itsenäistyi 1920-luvulla,

toinen luokista vihittiin kirkoksi. Kirkkona tila toimi vuoteen 1940 asti, kunnes nykyinen kirkko valmistui 100 metrin päähän Someroiden kodista.

Kainuusta kotoisin oleva Raija on kiintynyt kotiseutuunsa ja haluaa puhua maaseudun puolesta. Hän kertoo mielisään, miten kyläkunnassa myynnissä olleet talot ovat menneet kaupaksi.

”Arvostan lähellä olevaa luontoa ja sen rauhaa. Usein vasta sitten, kun on pois kotoa ja matkustelee, osaa arvostaa omaa kotiseutuaan, sen kauneutta ja rikkautta.”

Raija kuvailee kotiseutunsa upeaa historiaa ja sitä, miten kirkkotie on mennyt kylän lävitse polkuna, jota laukukauppiat ja itse **Lönnrotkin** on kulkenut. Somerot ovat olleet mukana vuosittain järjestettävässä kirkkotievaelluksessa, laulaen on taitettu matkaa Kaavin kirkolta Säyneisen kirkolle.

”Minua kiinnostaa kulttuuri ja kotiseudun historia. Toivottavasti saamme säilytettyä mahdollisimman paljon jälkipolville. Olen kiitollinen kodistamme ja siitä, että olemme omalta osaltamme voineet olla vaalimassa paikkakuntamme historiaa.”

Työn puolesta pariskunta liikkuu paljon retkeilyautollaan ympäri Suomea. Yksi ilonaihe viime kuukausina on ollut se, että konserttipaikat ovat vihdoinkin avautumassa ja musiikillinen perhe on päässyt tauon jälkeen esiintymään. Tuula Järvisen runoja voi kuulla Raijan ja Jounin Runoa ja musiikkia -konserteissa. Uutta on nyt isä Jounin ja tyttären **Anna-Claudian** yhteiset esiintymiset.

Virsikirjan aarteet valonamme

Historian lisäksi Raija puhuu intohimoisesti virsien puolesta.

”Mikä aarreaitta meillä onkaan virsikirjassamme!”

Musiikkiluokkien opettaja on harmissaan siitä, että virsien laulaminen on vähentynyt – myös kirkkoissa. Hän toteaa, että virret olisivat mitä parhaita valon ylläpitämistä.

”Virsikirja on maamme suola! Seurakunnan pitäisi ymmärtää se. Vanhat virret ovat vuosisatojen perimää ja niiden sanoin on rukoiltu sukupolvia ennen meitä. Ne menevät suoraan ihmisen sisimpään. Jos virret vähenevät ja häviävät jumalanpalveluksista, missä sitten saamme niistä nauttia”, Raija pohtii.

Miten kirkkona voisimme olla valona ajassamme?

”Ajattelen, että parhaiten se onnistuu jakamalla Sanan ruisleipää. Sekä julistamalla kirkkaasti evankeliumia eli ilosanomaa: Sinä olet armahdettu. Miten mahtavaa se onkaan kuulla kaikkien elämän kipujen keskellä. Sitä me jokainen kaipaamme kuulla: olen rakastettu, olen armahdettu.”

100 vuotta täyttävän Säyneisen seurakunnan juhlamessu on su 24.10.